

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum, & in quibus Natura lapsa sit debilior, quàm esset Natura
lapsa pura ante lapsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

etia propter aliquem casum naturaliter possibi-
lem & licitum, ad quem obtinendum est ejus-
modi appetitio utilis: v.g. appetitio copulae, vin-
dictae, cibi &c. quod vero in istis circumstantijs,
respectu talis suppositi aut objecti, tali tempore
aut loco, prorumpens Concupiscentia, inclinet
ad illicitum, hoc non provenit adaequatè à sola
appetitione, sed ab alijs circumstantijs. Vlti-
mus, quod hujusmodi inclinationem ex circum-
stantijs malam, provenientem ex concursu diver-
sarum causarum, non debeat Deus impedire,
nimis est manifestum, & probatur à paritate Intel-
lectus, respectu cuius non debet Deus impedire,
quominus possit in errorem induci arte Opticae
& Perspectivae, ut judicet esse vicina, quae sunt
remota, vel e contra. Eodem modo, aegritudi-
nes sunt quoddam malum naturae, sicut & mors
ipsa, & tamen ex concursu diversarum causarum,
hac naturaliter consequuntur ad perfectionem li-
mitatam humanae naturae, nec à Deo in statu purae
naturae debuissent impediri, nec ex eo, quod De-
us non impedivisset, diceretur esse auctor alicujus
mali, in sensu quo id dedecet opus Dei. Idem
ergo de Concupiscentia dicendum est.

Obijcit 4. Est contra rectum ordinem, ut
inferiora non subsint superioribus: atqui Deus
non potest non observare in opere suo rectum
ordinem; ergo non potest naturam humanam
condere sine subiectione appetitus & Concupi-
scentiae. R. Dist. majorem. Est contra rectum
ordinem ut inferiora non subsint omnimodè su-
perioribus, nego majorem; est contra rectum or-
dinem non subesse eousque, quousque requiritur
ad possibilitatem consecutionis ultimi finis,
concedo majorem; & concessa minore, distingo
consequens. Non potest Deus condere Naturam,
quin habeat tantam potestatem in appetitum infe-
riorem, ut ejus inclinationi resistere possit, &
non consentire, idque liberè, concedo conse-
quentiam, quin possit ab illo praeveniri per sim-
plicem complacentiam non peccaminosam, adeo-
que ex se non impeditivam ultimi finis, nego
consequentiam.

CONTROVERSIA II.

*Utrum, & in quibus Natura lapsa sit
debiliior, quam esset Natura pura an-
te Lapsum.*

733. Status Naturae Theologicè sumptus (nam
aliter sumitur in Jure Civili ff. de statu ho-
minum) definitur à Scoto: Stabilis permanentia,
Legibus Divinae Sapientiae firmata. Clarius à P.
Suarez, Modus se habendi totius Naturae humanae,
in ordine ad suum ultimum finem, secundum Di-
vine Providentiae ordinem.

734. Dividitur 1. in Statum Viæ, & Ter-
mini. Vltimus subdividitur Status Viæ, in Sta-
tum Naturae integræ, cum Justitia Originali & Gra-

tia conjunctæ, prout eum habuit Adam & Eva an-
te lapsum, & in Statum Naturae Lapsæ. Statu^s
Naturae integræ multa Gratuita includebat, nem-
pe immunitatem à morte, morbis, rebellionem
partis inferioris & passionum contra rationem,
Gratiam habituales, & ceteros Habitus infusos,
Scientiam infusam, & secundum S. Thomam, im-
munitatem ab omni errore seu deceptione, quam-
diu non peccasset; Item probabilis immunita-
tem ab omni Tristitia, & alijs molestis passionibus.
Vnde inferunt multi, inclusisse etiam immunita-
tem à culpa veniali, quamdiu homo non peccasset
mortaliter, quia peccato veniali debetur aliqua
poena; Statui autem perfecto nulla potest infligi
poenalis: cum ergo non videatur credibile,
quod homo per peccatum veniale amisisset inte-
gritatem Status, videtur ad Providentiam Dei
spectasse, supposita liberali collatione Status per-
fecti, ita gubernare hominem, ut ante peccatum
mortale non peccaret venialiter.

735. Porro Prærogativa enumerata possent
ab invicem separari: sic Beatissima Virgini data
fuit perfecta subiectio partis inferioris respectu
superioris, immunitas à peccato, & ab errore; nec
tamen fuit data immunitas à morte.

Status Naturae lapsæ est, quem acquisivit Adam
per peccatum, quo fuit spoliatus Gratia sanctifi-
cante, & reliquis prærogativis Naturae integræ,
& hanc spoliationem in univèrsam genus huma-
num, exceptâ Beatissimâ Dei Matre, transfudit.
Hinc

Nascitur Controversia: Utrum Adamus se
& Genus humanum, per suum lapsum præcisè pri-
vaverit donis supernaturalibus, & indebitis Natu-
rae secundum se spectatae; vel, An insuper Vires
Naturae lapsæ, seclusâ Gratia & Reparatione factâ
per Christum, sint debilitatae in ordine ad obser-
vationem Mandatorum & declinationem à malo.
In qua controversia valde differunt authores, fortè
magis in modo loquendi, quàm in re ipsa, in qua
debent ferè convenire. Itaque

734. Prima Sententia est, quod Vires Naturales
Naturae Lapsæ, si non esset reparata, essent eadem,
quae fuissent in Natura pura. Ita videtur præ ca-
teris apertius sentire Suarez, nam alij, qui in mo-
do loquendi cum Suarez conveniunt, explicant
se solum de intrinseca constitutione, quoad sub-
stantiam & physicas proprietates; in quo sensu est
sententia verissima. Verum, quia potest intelli-
gi Natura lapsa facta debiliior præcisè per subtra-
ctionem alicujus assistentiae extrinsecae, v.g. im-
pediendo ne Demon possit concitare appetitum
aut imaginativam, ut inducat moralem necessita-
tem peccandi, ideo magis expressè hanc primam
sententiam tuetur Cardin. Pallavicinus, asserens
n. 22. nullâ ex parte naturam lapsam factam esse
debiliorem quoad vires Naturales.

735. Secunda Sententia docet, factam esse
Naturam lapsam debiliorem quoad aliqua, Natu-
raliter & tantum moraliter debita, vel debita in-
determinatè, non determinatè. Ita jam com-
muniter

munitur RR. quibus præluxit Card. de Lugo, docens, Naturam lapsam, spectatis præcisè Naturalibus viribus, in hoc esse deteriorem Naturâ purâ, quòd Deus ut Auctor & Gubernator Naturæ, non quidem ex debito physico, sed tamen ex debito morali, teneretur Naturam puram ita tueri à suis hostibus, qui sunt Dæmones, Mundus & Caro, ut horum insultus eoque cohiberet, ne redderent homini impossibilem observantiam totius legis: hanc, inquam, tutelam ait esse debitam homini, non quidem præcisè secundum naturam spectatam, sed ut carenti omni culpâ gravi, adeoque ut amico saltem Naturali Dei. Ratio est, quia cum homo pro fine haberet felicitatem Naturalem, deberet illi hæc esse moraliter possibilis: ergo deberet hæc possibilitas esse moraliter debita: sed non esset moraliter possibilis, si homo non posset moraliter evitare culpam gravem toto vitæ tempore: non posset autem evitare, nisi haberet hanc extrinsecam gubernationem; ergo &c. Vocat autem Lugo hoc debitum *Morale* non physicum, quia non est debitum alicujus intrinsecæ physice perfectionis: sed alicujus rei Moralis, videlicet Gubernationis; revera tamen est debitum prout *Debitum* opponitur *Gratis*. Pro resolutione

736. Notandum 1. Ex eo, quòd homo per peccatum originale factus sit inimicus Dei, & filius iræ, hocipso factum esse indignum omni favore, & per consequens, specialiorem gratiam & favorem futurum esse, si homini in Natura lapsa ejusmodi favores exhiberentur, quàm si fuissent exhibiti in Natura pura ante lapsum: qui enim est amicus, potest utique majorem & probabiliorē spem habere consequendi ejusmodi favores, quàm qui est factus inimicus, & excidit Gratiâ, si ve per propriam si ve per alienam culpam.

737. Notandum 2. Ea quæ homini in natura pura debita fuissent, esse in duplici classe: alia enim sunt ejusmodi, quæ sine miraculo non potuissent à Deo negari, & si negata fuissent, debuissent compensari, & hæc dicuntur esse debita determinatè, & debito simpliciter physico. Alia verò sunt debita, quæ sine miraculo possent denegari, quia non sunt debita determinatè, sed indeterminatè, & ideo satisficeret adhuc debito physico, etiamsi non exhiberentur eo modo, quo afferunt aliquod bonum morale, v.g. talis vel talis motus elementorum aliarumque causarum secundarum, ex quibus sic motis proveniunt deinde varia commoda, conducentia magis minúsve ad felicitatem naturalem. Quis enim dicat, quòd in statu naturæ puræ non potuissent homines petere à Deo pluvias aut serenitatem? non autem petissent miraculum: ergo supposuissent, quòd Auctor naturæ teneatur quidem ad exhibendos aliquos hujusmodi concursus & motus causarum secundarum, sed non determinatè ad istos, & tales, ex quibus hic & nunc proveniat optata tempestas, & corporum sanitas. Quapropter dum Auctor Naturæ huic debito, in quantum est de-

bitum physicum, satisfacit, posset contingere simul exhiberet beneficium & favorem, nempe, quatenus motus indeterminatè debitus determinaretur ad talem motum proficuum, cum posset determinari ad motum non proficuum.

738. Notandum 3. Ex duplici capite potest intelligi, quòd natura reddatur debiliior ad hoc operandum. Primum, ex defectu vel augmento alicujus principij intrinseci, v.g. si daretur qualitas illa morbida, quæ instar habitus inclinet ad malum, & quæ excluderet qualitatem naturalem, inclinantem ad bonum. Secundò, ex defectu extrinsecæ protectionis specialis, quæ posset magis minúsve attemperari Causæ extrinsecæ, excitativæ motuum inordinatorum. His positis

739. DICO 1. Quoad ea, quæ Naturæ humanæ sunt debita debito primi generis, non esset debiliior Natura lapsa, quàm natura purâ fuisset ante lapsum. Probat 1. Ex recitata Theologorum doctrina, quòd defecit homo post lapsum non aliter differat ab homine, quàm fuisset in statu puræ naturæ, quàm quo modo differt homo spoliatus ab homine nudo, hoc est, ab eo qui nunquam vestes habuit: ergo hoc non esset verum, si homo post lapsum caret aliquo naturaliter debito, quòd habuisset in statu puræ naturæ; jam enim non differretur spoliatus à nudo, sed sicut spoliatus ab hinc vestes, quibus alter est spoliatus. Ergo &c.

740. Confirmatur. Quia ad minimum de his debitis intelligendus est S. Dionysius *de divinis nom.* dicens, quòd tam in hominibus, quàm in Angelis manserint integra naturalia post lapsum.

Probat 2. Ratione. Certum est, quia hujusmodi naturaliter debita manere post lapsum, ut patet in potentij vitalibus, & alijs, atqui non est major ratio, quare aliqua maneat, alia non maneant: imò est eadem ratio de omnibus: nam ideo manent illa, quia adest illis exigens illa, & quia sine miraculo negari non possunt. atqui hæc ratio procedit de omnibus, quæ debentur debito primi generis, ut patet ex dictis. Ergo &c.

741. Confirmatur. Nam incredibile est, quòd natura humana post lapsum ita sit constituta, ut sapientes, qui ignorant peccatum originale, necessariò decipiantur circa illam illiusque essentiam ac proprietates: quæ enim in illa non reperiunt uniformiter, judicant ea non debere debito primi generis, ergo vel decipiuntur, vel nihil horum deest.

742. DICO 2. Natura lapsa, seclusa omni gratiâ per Christum, seu, seclusa omni compensatione, debiliior esset, quàm fuisset natura pura, ob indignitatem habendi ea, quæ naturæ puræ fuissent debita indeterminatè, seu, debito secundi generis. Probat 1. Per peccatum originale ita subjecta est natura humana dæmoni, ut habeat potestatem eam vehementer tentare,

adeo quidem, ut ipsi esset moraliter impossibile resistere, nisi adjuvarentur gratia per Christum: atqui hanc potestatem non habuisset daemon in statu Naturæ puræ. Ergo &c.

743. Confirmatur. Favores, qui Naturæ puræ innocenti fuissent exhibiti, ordinati fuissent ad felicitatem naturalem: postquam autem homo elevatus est ad finem supernaturalem, loco illorum favorum, substituti sunt favores supernaturales, ita quidem, ut si homo se his indigne redderet, non propterea rediret ad priores favores, quia non rediret ad capacitatem felicitatis Naturalis, ut patet in parvulis decedentibus sine Baptismo, qui carent perfectâ felicitate naturali, non propter peccatum originale (nam propter hoc carent felicitate supernaturali) sed quia erant elevati ad finem supernaturalem, cum tamen illis in statu puræ naturæ decedentibus, debita fuisset felicitas Naturalis: ergo cum homo per peccatum originale spoliatur favoribus supernaturalibus, & vi elevationis careat favoribus naturalibus, sequitur, naturam lapsam esse hoc sensu debiliorem Naturæ puræ.

744. Obijciens 1. Homo per peccatum originale incurrit necessitatem moralem peccandi etiam actualiter intra longum tempus, nisi gratia adjuvetur: atqui in statu puræ naturæ non habuisset hanc moralem necessitatem, sed potentiam moralem vitandi omnia peccata mortalia, & quidem absque gratia & favore: ergo non tantum debitis secundum generis, sed etiam aliquo debito primi generis spoliatus est per peccatum originale. Minor probatur. Si enim homo non nisi per favorem potuisset moraliter evitare peccata, natura ipsa fuisset malè constituta, utpote quæ suis vicibus relicta esset moraliter necessitata ad statum summæ miseriæ & infelicitatis, adeoque ineptâ ad suum ultimum finem. Ergo potentia vitandi peccata moraliter, est aliquid determinatè & physice debitum.

745. Confirmatur, ad Gubernatoris supremi providentiam spectat, naturam rationalem spe præmij & timore supplicij moderari: ergo debet homo posse sperare felicitatem ut præmij: atqui non posset eam sperare, si sciret, esse sibi suis viribus moraliter impossibile consequi. Ergo &c. Pro solutione

Observandum est, ex Card. Pallav. à n. 23. non id esse malum, quod non potest consequi suum finem proprijs viribus, secluso omni favore extrinseco: si enim hoc esset, neque plantæ, neque pleraque animalia essent bona, quippe quæ egent culturâ, & educatione hominis: homo vero seorsim ab illis acceptus, est animalium insufficientissimus sibi, ut notat Arist. 1. polit. quæ insufficientia non proveniunt à novercali odio Naturæ, sicut suspicatus est Plinius, lib. 7. Hist. anim. c. 1. sed potiùs à Naturæ benevolentia, quæ per hanc insufficientiam, adeoque indigentiam, voluit necere homines inter se arctissimâ charitate, ex qua existeret Societas humana do-

minatrix hujus universi. Ut ergo aliquid non sit malum, sed bonum, satis est, si possit consequi suum finem vel per se, vel per alium, qui probabiliter sit auxiliaturus in ordine ad talem executionem. Et hoc vidit S. Thomas q. 5. de peccatis a. 1. in C. ubi ait, perfectiorem esse illam naturam, quæ est capax magni Boni per auxilium exterius obtinendi, quàm quæ solum est capax parvi Boni, absque auxilio exteriori; & hinc infert præstantiam creaturæ rationalis suprâ irrationalem. Ita dicuntur non esse in malo statu Religiosi aliqui, quàmvis non habeant propria Bona ex quibus vivant, si versentur in ea communitate, in qua soleant opulenti simul & misericordes existere, qui suppeditent identidem necessaria. Illa ergo liberalitas Dei in statu puræ naturæ, non esset supernaturalis, sed naturalis, & debita debito indeterminato, adeoque maximè sperabilis, licet non esset cuius determinatè debita, & in quacunque circumstantia, sicut est debitus calor igni, & humiditas aquæ.

746. Ratio vltior, & à priori est, quia ad perfectionem summi Entis pertinet, ut illi debeantur gratiæ à Natura rationali, non solum pro sui productione, & pro suo esse, sed etiam pro suo Bono statu, & pro felicitate, & ut ad hanc petendam stimuletur ipso naturæ instinctu, magis quàm ad petendum motum syderum, aut calefactionem ignis, ad quæ petenda nemo se sentit impelli, sicut ad petendam felicitatis consecutionem. Ex his patet responsio ad objectionem; negatur enim minor propositio, & sequela probationis. Ad Confirmationem negatur minor, juxta datam explicationem.

747. Quod autem etiam in statu puræ Naturæ potentia moralis vitandi omnia peccata includisset aliquem favorem, confirmatur vltiori hoc modo. Nisi enim includeret talem favorem, esset naturaliter impossibilis potentia minima ex naturaliter possibilibus, hoc est, potentia merè physica: atqui hoc repugnat in terminis: ergo &c. Probatur sequela. Potentia merè physica constituitur vltimò per negationem vltioris potentiae, nempe potentiae moralis: ergo negatio hujus potentiae moralis est naturaliter possibilis: ergo potentia moralis est naturaliter & sine miraculo negabilis: ergo non est debita sicut calor igni: ergo quando non negatur, sed conceditur, includit aliquem favorem, qui sine miraculo negari potest.

748. Obijci. 2. Nisi quoad aliquid naturaliter & determinatè debitum debiliior sit natura lapsa quàm pura, fallitur communis intelligentia parabola Evangelicæ, de illo homine, qui à latronibus spoliatus & vulneratus est, ac semivivus relictus; hæc enim communiter applicatur naturæ lapsæ, diciturque homo per peccatum originale spoliatus esse gratuitis, & vulneratus in naturalibus: spoliatio enim & vulneratio narrantur tanquam duo distincta, ac proinde non satis commodè intelligitur (ut à pluribus intelligi solet) quodd scilicet Natura sit vulnerata in naturalibus, quatenus ablatâ subiectione concupiscentiæ ind-

N n

nat.

nata sit partis superioris ab inferiore divisio, quæ partes cum sint naturales, dicitur vulneratio facta in naturalibus. Non, inquam, satis commodè ita intelligitur, quia sic vulneratio non esset distincta à spoliatio gratiarum, nam ablatio subjectionis erat spoliatio alicujus gratuiti. 72. Per gratuita, quibus homo spoliatus dicitur, intelliguntur ea, quæ supra enumeravimus constituisse statum originalis iustitiæ, supra ea quæ naturæ puræ convenissent. In Naturalibus verò dicitur vulneratus hoc sensu: quia in statu naturæ puræ, per extrinsecam protectionem non fuisset homo tot hostibus impetitus, nec tam vehementer tentatus à concupiscentia per se loquendo: post lapsum autem tentationes & rebellio partis inferioris contra superiorem, esset major per se loquendo (seclusa gratiâ per Christum) adeo ut moraliter necessarium fuisset aliquando peccare graviter: & ex hoc vulnere censetur homo semivivus relictus, hoc est, habens tantum potestatem physicam evitandi mortem, & ideo morti proximus, nisi supervenisset Samaritanus Christus, qui vires ad resistendum auxisset, & sic commensurando vires tentationibus, potentiam moralem ad vitandam mortem, restituisset.

CONTROVERSIA III.

Virum Homo viribus Naturæ confecti possit Beatiitudinem supernaturalem.

749. PRætermisso errore Judæorum, volentium ad consequendam salutem sufficere observantiam legis Mosaicæ, absque legis Evangelicæ gratiâ, hanc verò sine illa non sufficere, contra quem errorem S. Paulus duas scripsit epistolas, unam ad Romanos, alteram ad Galatas.

Fuerunt duo alij extremi errores circa necessitatem Gratia ad consequendam salutem. Primus (contra quem hic agemus) Pelagij, natione Britanni, professione Religiosi in Oriente, viri cateroquin bonæ famæ, ut colligitur ex verbis S. Chrysostomi epist. 4. ad Olymp. illustrem feminam dicentis: de Pelagio, Monacho, magno dolore affectus sum: cogita igitur, quot quantisque coronis digni sunt, qui forti animo in acie steterunt, cum viros tam piæ & sanctæ, tantæque cum tolerantia videntes abripi, atque in fraudem impelli videamus. Hic, inquam, cum non posset conciliare necessitatem Gratia cum libertate hominis, ut tueretur libertatem, negavit Gratiam, & hoc ipsum inconstanter. Primò enim opinatus est, Adamum creatum esse sicut nos modò nascimur, mortalem, & cæteris miserijs obnoxium; neque mortem esse pœnam peccati; nec Adamum nocuisse posteris suo peccato, nullo item dono supernaturali ornatum fuisse: omnia denique viribus naturæ tribuebat: quas volebat sufficere ad vitam æternam promerendam.

750. Cùm autem à SS. Patribus, præsertim Augustino, acerrimè oppugnaretur, & respondere non posset, ac Anathematis sententiam timeret, palliare voluit errorem suum, concedens aliquas gratias, scilicet gratiam Creationis, & gratiam legis externæ ac prædicationis: item exemplum Christi, & sanctorum. Verùm, cùm vitæ virgeretur, concessit insuper Gratiam remissionis peccatorum, sed merè extrinsecam, sine infusione Gratia Habitualis. Denique existimant aliqui, eum etiam admisisse gratiam internam, necessariam ad bene operandum; nunquam tamen admisit beneficium speciale Gratia efficacis, nec unquam voluit concedere, Deo magis specialiter esse tribuenda opera bona quàm mala, quoddam æqualiter ad utrumque præster hominibus & potentiam.

751. Postquam contra Pelagium triumphasset S. Augustinus, quidam Massiliensis in Gallia, viri, teste S. Prospero, clari & egregij omnium virtutum studiosi, arbitriati, S. Augustinum nimis multum tribuere Gratia, vimque suppressere vires arbitrij, bono quidem Zelo, sed non secundum scientiam, conati sunt mediâ viâ incedere, & à Pelagio quidem recesserunt in hoc, quòd ipsi admitterent, opus esse gratia Christi contra peccatum originale, contendebant tamen, hominem inchoare negotium Justificationis proprijs naturæ viribus, sine alia gratia, præterquam Creationis & prædicationis, & sic hominem seipsum discernere à reprobis: propter quam doctrinam vocati sunt Sempelagiani, quorum præcipui fautores fuisset serenus dux, Joannes Cassianus, auctor Collationum PP. ac tota cateroquin maximus, contra quem scripsit Prosper librum contra Collatorem (quem tamen ab hoc errore vindicârunt gravissimi scriptores) alter fuit Faustus Episcopus Rhegiensis, qui septuaginta fere annis post Cassianum vixit. Hægo docuerunt, (vel dicuntur docuisse) liberum arbitrium sine vlllo dono supernaturali, solis viribus naturalibus posse initium præbere Gratia, hoc est, ponere meritum, cujus intuitu Gratia per Christum daretur, & sine quo non daretur, adeoque ad illud primum meritum non esse necessariam gratiam prævenientem, nec nisi per illud naturale meritum discerni salvandum à non salvando; quam doctrinam etiam ad infantes sine baptismo, & sine vlllo opere bono proprio decedentes, extendebant; hos enim volebant discerni ab illis qui cum baptismo decedunt, quòd hi prævisi sint bene operaturi, si superviverent, non item illi priores; & propter hæc opera conditionatè tantum, & nunquam absolute existura, dixerunt Deum procurare his baptismum, & non illis. Fundamentum ita opinandi fuit, quòd alioquin Deus esset acceptor personarum.

752. Non procul ab istis recessit præcedente sæculo Michael Bajus, in Lovaniensi Academia Doctor, Professor & Cancellarius, asserens, Naturæ humanæ ut innocentis, seu, dum est in statu